

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
GRAD ZENICA**

OBRAĐIVAČ: SLUŽBA ZA FINANSIJE

**DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA
GRADA ZENICA
ZA PERIOD 2022. – 2024. GODINE**

Zenica, juni 2021. godine

Sadržaj

Poglavlje I: Uvod	3
Poglavlje II: Srednjoročne makroekonomske pretpostavke i prognoze	3
Ekonomski rast.....	4
Stabilnost cijena.....	5
Zaposlenost	6
Vanjskotrgovinski bilans.....	6
Rizici makroekonomskog scenarija	7
Poglavlje III: Srednjoročna fiskalna strategija	8
Indirektni porezi.....	8
Porez na dohodak	11
Neporezni prihodi	11
Rizici po projekcije prihoda	12
Poglavlje IV: Struktura potrošnje u javnom sektoru	12
Plaće i naknade troškova zaposlenih	13
Izdaci za materijal i usluge.....	14
Tekući i kapitalni transferi	15
Otplate dugova	16
Nabavka stalnih sredstava.....	17
Namjenska sredstava civilne zaštite po Zakonu o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća - 0,5%.....	18
Sredstva Fonda za zaštitu okoline.....	18
Poglavlje V: Projekcije budžeta Grada Zenica	19

Poglavlje I: Uvod

Budžet je glavni instrument za donošenje vladinih politika i predstavlja sredstvo kojim se strateški prioriteti pretvaraju u konkretne usluge, programe i aktivnosti, kao odgovor na socijalne, ekonomske i druge potrebe građana. Budžet Grada, kao interni zakonski akt, predstavlja ključni dokument kojim se određuje politika finansiranja aktivnosti i programa iz djelokruga nadležnosti Grada kao lokalne samouprave. S obzirom na brojnost obaveza postavljenih pred jedinice lokalne samouprave, te oskudnost raspoloživih javnih sredstava za njihovo pokriće, značaj gradskog budžeta, odnosno njegovog pravilnog konstruisanja, još je veći. Stoga je neophodno da se u procesu planiranja budžeta odrede prioriteti na sistematičan i realan način, te sredstva alociraju na zadovoljenje potreba lokalne zajednice s ciljem najefektivnijeg trošenja javnih prihoda. Međutim, sam iskaz o budžetskim rashodima za jednu godinu nije uvijek dovoljan kako bi se ostvarili vladini ciljevi, zbog čega se izrađuje Dokument okvirnog budžeta.

Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19 i 99/19) propisana je obaveza trogodišnjeg planiranja budžeta, odnosno izrada Dokumenta okvirnog budžeta (DOB), na kojem se zasniva priprema i izrada budžeta za narednu fiskalnu godinu.

Postupak pripreme DOB-a počinje dostavljanjem Instrukcije broj 1 o načinu i elementima izrade DOB-a budžetskim korisnicima, a koja sadrži osnovne ekonomske pretpostavke i smjernice za pripremu DOB-a, tabele pregleda prioriteta budžetskih korisnika, te dinamiku i rokove pripreme DOB-a.

Dokument okvirnog budžeta priprema se svake godine i prikazuje srednjoročne makroekonomske pretpostavke i projekcije, srednjoročnu fiskalnu strategiju, srednjoročne fiskalne projekcije, prioritete potrošnje, te gornje granice rashoda za narednu budžetsku godinu i preliminarne procjene za sljedeće dvije godine.

Glavni cilj ovog dokumenta je da se osigura bolja povezanost između prioriteta politika Grada i načina na koji isti vrši raspodjelu budžetskih sredstava, kao i da doprinese razvoju strateškog planiranja prioriteta i ciljeva Grada.

Za izradu ovog dokumenta korištene su:

- makroekonomske projekcije Direkcije za ekonomsko planiranje BiH (DEP BiH);
- projekcije poreznih prihoda Federalnog ministarstva finansija;
- projekcije prihoda Odjeljenja za makroekonomsku analizu (OMA) Uprave za indirektno oporezivanje (UIO) BiH;
- saopštenja Agencije za statistiku BiH.

Poglavlje II: Srednjoročne makroekonomske pretpostavke i prognoze

Ovo poglavlje predstavlja osnovne srednjoročne makroekonomske pokazatelje i prognoze na kojima se temelje procjene Dokumenta okvirnog budžeta za period 2022. - 2024. godine.

Savremena makroekonomska politika sastoji se od kombinacije mjera iz više segmenata: ekonomske, monetarne, politike platnog bilansa, dohodaka, cijena, te fiskalne politike. Fiskalna politika se može definisati kao svjesna promjena prihoda i rashoda kojima je svrha ostvarivati makroekonomske

ciljeve ekonomske politike, poput pune zaposlenosti, stabilnih cijena, zadovoljavajuće stope privrednog rasta i ostvarenja eksterne ravnoteže. Pod fiskalnom politikom podrazumijeva se prije svega upravljanje budžetskim prihodima u svrhu finansiranja javnih rashoda. Cilj je postići privredni rast uz istovremeno visoku zaposlenost i nisku inflaciju, a isti je u potpunosti ostvariv jedino uz kombinaciju instrumenata fiskalne politike.

Kreatori ekonomske politike pomoću makroekonomskih instrumenata (politike dohodaka, monetarne i fiskalne politike) utiču na budžete i budžetsku potrošnju, funkcionisanje privrednih subjekata, proizvodnju, potrošnju, zaposlenost, životni standard, štednju, investicije, izvoz i uvoz, s ciljem postizanja visoke i stabilne stope privrednog rasta, niske inflacije, visoke zaposlenosti i optimalne vanjskotrgovinske razmjene.

Shodno navedenom, anticipiranje pokazatelja makroekonomskih agregata omogućava procjenu budućeg stanja državne ekonomije što pruža realniju osnovu za izradu budžeta.

Ekonomski rast

Ekonomski (privredni) rast mjeri se stopom rasta bruto društvenog proizvoda, koji predstavlja vrijednost svih proizvedenih dobara i usluga državne ekonomije u određenom periodu.

U Bosni i Hercegovini osnovna pretpostavka projiciranog rasta tiče se ekonomskih kretanja u okruženju i to prije svega u smislu promjena izvozne tražnje, te inostranog finansiranja finalne potrošnje i investicija. Unutrašnje pretpostavke podrazumijevaju uobičajeni nivo političke stabilnosti, uz postepeno poboljšanje poslovnog okruženja.

Prema podacima Direkcije za ekonomsko planiranje BiH, Bosna i Hercegovina je u 2020. godini zabilježila pad BDP-a od 4,1%, u realnom smislu, u odnosu na isti period prethodne godine. Bosna i Hercegovina se u tom smislu apsolutno ne razlikuje od ostalih zemalja u ovom dijelu svijeta. Ako se imaju u vidu razmjere ekonomske krize koja je zahvatila cijeli svijet, ovakva ekonomska kretanja su bila očekivana. S druge strane, ako se posmatra struktura privrednih kretanja u 2020. godine, može se konstatovati da je pad BDP-a u Bosni i Hercegovini posljedica istovremenog pada, kako agregatne ponude, tako i agregatne tražnje, što je osnovno obilježje negativnog ekonomskog uticaja globalne pandemije koronavirusa (COVID-19). Ako se ima u vidu da je Bosna i Hercegovina u vanjskotrgovinskom smislu gotovo u potpunosti orijentisana prema tržištima zemalja EU i regiona, ne iznenađuje činjenica da je ovaj segment privrede najžešće pogođen krizom koju je izazvala pandemija. Tako je pad privredne aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima rezultovao slabljenjem izvozne tražnje za bh. izvoznim proizvodima i smanjenjem ukupne vanjskotrgovinske razmjene za oko 1/5 u odnosu na isti period prethodne godine. Ova dešavanja u vanjskom sektoru, odnosno slabljenje agregatne ponude, kao i eskalacija globalne pandemije koronavirusa (COVID-19), posljedično su imale negativan uticaj na sve segmente domaćeg tržišta. Pad fizičkog obima industrijske proizvodnje, smanjenje zaposlenosti, slabiji priliv doznaka građana iz inostranstva, slabija kreditna aktivnost i pad prometa u maloprodaji ukazuju na slabljenje raspoloživog dohotka građana u Bosni i Hercegovini. Tako je prema podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine, za period januar - septembar 2020. godine, usljed oslabljenog raspoloživog dohotka građana i manje sklonosti ka potrošnji, došlo do pada privatne potrošnje (domaćinstva) od oko 4% u realnom smislu.

Ključno uporište za kretanje makroekonomskih parametara u Bosni i Hercegovini u periodu 2021. - 2024. godine predstavlja poboljšanje eksternog okruženja. Projekcije Direkcije za ekonomsko

planiranje BiH za vremenski period 2021. - 2024. godine usko su vezane za pretpostavljenu dužinu trajanja pandemije i brzinu oporavka ekonomije, očekujući da će trajanje negativnog ekonomskog djelovanja pandemije biti ograničeno na prvu polovinu 2021. godine. Stoga, preduslov realizacije projekcija DEP-a predstavlja prevazilaženje novonastalih okolnosti u kratkom roku, poboljšanje međunarodnog ekonomskog okruženja, kao i implementacija strukturnih reformi u zemlji kako bi se ojačao doprinos internih dinamika u ekonomskom rastu Bosne i Hercegovine. Pod pretpostavkom materijalizacije navedenih okolnosti, prema projekcijama DEP-a, očekuje se realni rast ekonomije Bosne i Hercegovine od 2,3% u 2021. godini, dok bi u periodu 2022. - 2024. godine prosječna stopa rasta bila 3,3% (2022. god.:3,1%, 2023. god.: 3,3% i 2024. god.: 3,6%).

Stabilnost cijena

Nivo cijena u BiH zavisi od uticaja eksternih i internih faktora. Eksterne komponente koje značajno determinišu opšti nivo cijena u BiH su cijene nafte, gasa i hrane na globalnom tržištu, dok su domaće komponente sa najvećim uticajem na cijene akcize na cigarete, cijene komunalija i cijene komunikacijskih usluga.

Indeks potrošačkih cijena predstavlja mjeru promjena cijena proizvoda i usluga koje domaćinstva kupuju radi zadovoljenja svojih ličnih potreba na ekonomskoj teritoriji Bosne i Hercegovine. Indeks potrošačkih cijena predstavlja mjeru inflacije/deflacije u državi. On služi za usklađivanje plaća i zarada u skladu sa kolektivnim ugovorima, te penzija i socijalnih davanja.

Prosječna inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u BiH u 2018. godini iznosila je 1,4%, te 0,6% u 2019. godini. Niskoj stopi inflacije doprinijelo je smanjenje cijena bezalkoholnih pića, odjeće i obuće, komunikacija, kućanskih aparata, redovnog održavanja kuće, te osiguranja.

U 2020. godini, prosječna deflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u BiH iznosila je 1%. Smanjenje cijena zabilježeno je u odjeljcima:

- odjeće i obuće,
- stanovanja, vode, električne energije, plina i drugih energenata,
- namještaja, kućnih uređaja i redovnog održavanja kuće, te
- odjeljku prijevoza.

Najbrži rast cijena bio je u odjeljku alkoholnih pića i duhana. Rast cijena duhana i cigareta u proteklih godinama bio je podstaknut povećanjem akciza na duhan i cigarete, odnosno usklađivanjem sa zakonodavstvom Evropske unije.

Projekcije inflacije u BiH, u periodu 2021. - 2024. godine, zasnovane su na promjenama cijena sirove nafte na svjetskom tržištu, cijenama hrane, akcizama na određene proizvode, cijenama komunalija i sl. Prema projekcijama Instituta za ekonomska istraživanja iz Minhena (IFO) cijena sirove nafte u 2021. godini bi mogla biti veća u odnosu na 2020. godinu (oko 13,8%), a inflacija u eurozoni bi mogla iznositi oko 0,7%. Evropska centralna banka u svojim projekcijama očekuje nešto brži rast inflacije u 2021. godini u odnosu na prethodnu godinu od 1,4%, uz skoro isti nivo cijena sirove nafte. U 2022. godini cijena sirove nafte takođe bi ostala gotovo nepromijenjena u odnosu na prethodnu godinu, a inflacija u eurozoni bi iznosila 1,6%. Pod pretpostavkom da cijene hrane umjereno rastu, kao i cijene komunalija, u periodu 2021. - 2024. godine, u Bosni i Hercegovini se može očekivati godišnji rast cijena od 0,7% do 1,2%. Pored toga, inflaciju u Bosni i Hercegovini će takođe determinisati period sprovođenja akcizne politike na cigarete i duhan (harmonizacija sa EU legislativom).

Zaposlenost

Zaposlenici su osobe koje su zasnovale radni odnos s poslodavcem (pravnim ili fizičkim licem – obrt) na neodređeno ili određeno vrijeme, nezavisno od dužine radnog vremena i vlasništva pravne osobe. Pod nezaposlenim osobama se podrazumijevaju osobe sposobne i voljne raditi i koje aktivno traže posao, ali su bez posla. U državnoj ekonomiji postoji direktna povezanost između ekonomskog rasta i zaposlenosti, na način da smanjenje stope zaposlenosti utiče na smanjenje bruto društvenog proizvoda.

Tržište rada Federacije BiH u 2019. godini karakterisao je daljnji pad stope nezaposlenosti, odnosno povećanje broja zaposlenih lica, kao i porast prosječnih ličnih primanja u vidu bruto i neto plate. Najznačajniji doprinos rastu broja zaposlenih lica bio je u oblastima trgovine, hotelijerstva i ugostiteljstva, te prerađivačke industrije. Prosječan broj registrovanih nezaposlenih lica u 2019. godini bio je za 9% manji u odnosu na 2018. godinu.

U 2020. godini, smanjenje obima poslovne aktivnosti u BiH, koje proizlazi iz krize izazvane koronavirusom, imalo je negativan uticaj na tržište rada. Ukupan broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u 2020. godini je za oko 1% manji u odnosu na 2019. godinu, što je dovelo do rasta stope nezaposlenosti od 1%.

U periodu 2021. - 2024. godine, uz bolju poslovnu klimu, kako u Bosni i Hercegovini, tako i u okruženju i zemljama EU, očekuje se povećanje broja zaposlenih lica od 1,0% do 1,5% uz istovremeno smanjenje broja nezaposlenih lica, ali i nastavak uvećanja neto plata od 2% do 3%. Na rast broja zaposlenih prvenstveno će uticati oporavak oblasti koje su u pandemiji imale najveći gubitak zaposlenih kao što su industrija, trgovina, hotelijerstvo i ugostiteljstvo. Međutim, pretpostavljeni rizici će bitno determinisati rast broja zaposlenih lica, ali i neto plate u periodu na koji se odnose projekcije.

Vanjskotrgovinski bilans

Vanjskotrgovinska politika predstavlja skup aktivnosti kojima jedna zemlja reguliše oblast razmjene roba i usluga s inostranstvom, upotrebom različitih mjera i instrumenata, a sve s ciljem unapređenja konkurentnosti privrede na svjetskom tržištu i uključivanja u međunarodnu podjelu rada.

Bosna i Hercegovina je u potpunosti opredijeljena za izgradnju liberalne ekonomije zasnovane na tržišnim principima i slobodi kretanja ljudi, kapitala, roba i usluga. U oblasti međunarodnih trgovinskih odnosa, odnosno trgovinskih odnosa Bosne i Hercegovine sa ostatkom svijeta, to podrazumijeva punu opredijeljenost BiH za integraciju svoje ekonomije u međunarodni multilateralni trgovinski sistem, uspostavljen u okviru Svjetske trgovinske organizacije (WTO) i na izgradnju svog trgovinskog zakonodavstva, zasnovanog na pravilima i principima na kojima počiva ova organizacija.

U skladu s općim opredjeljenjem, Bosna i Hercegovina je uključena u sve regionalne integracijske procese u Evropi. Tu je prije svega proces Stabilizacije i pridruživanja s Evropskom unijom (SAP), u okviru kojeg je zaključen Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SAA), koji u prvoj fazi treba dovesti do uspostave slobodne trgovine između dvije strane. Dugoročno ovaj proces podrazumijeva potpuno preuzimanje pravne stečevine EU u domaće zakonodavstvo i punopravno članstvo Bosne i Hercegovine u EU. U međuvremenu, do okončanja procesa pristupanja u EU, Bosna i Hercegovina je u okviru CEFTA Sporazuma uključena u zonu slobodne trgovine s ostalim zemljama zapadnog

Balkana, koje su, takođe, dio procesa stabilizacije i pridruživanja EU. Cilj CEFTA sporazuma je dalja liberalizacija trgovine u ovom regionu, potpuno ukidanje svih barijera u trgovini i zajednička priprema članica za pridruživanje Evropskoj uniji. Pored toga, sve članice CEFTA Sporazuma, uključujući i Bosnu i Hercegovinu, imaju potpisane sporazume o slobodnoj trgovini s Evropskim udruženjem slobodne trgovine (EFTA), što u krajnjoj instanci treba dovesti do potpunog uključivanja CEFTA regiona i Bosne i Hercegovine u jedinstveni "Evropski ekonomski prostor" (EEA).

Bosna i Hercegovina je u vanjskotrgovinskom smislu prilično zavisna od ekonomskih kretanja u zemljama EU, obzirom da skoro 75% izvoza roba plasira na tržišta zemalja EU, dok se s druge strane oko 60% uvoza snabdijeva iz EU. Stoga, ekonomska kretanja u okviru ovih zemalja, uz nivo proizvodnje u okviru domaćeg proizvođačkog sektora, skoro u potpunosti determinišu kretanja vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom.

U 2019. godini je došlo do značajnog slabljenja vanjskotrgovinske robne razmjene Bosne i Hercegovine sa svijetom. Slabljenje ekonomske aktivnosti u zemljama EU tokom 2019. godine dovelo je do slabljenja izvozne tražnje, što se manifestovalo smanjenjem proizvodnje u prerađivačkoj industriji i slabljenjem robnog izvoza Bosne i Hercegovine. Tako je Bosna i Hercegovina prema podacima Agencije za statistiku BiH za 2019. godinu, zabilježila pad izvoza roba od 3,4% i usporen rast robnog uvoza od 1,2%, što je rezultovalo značajnim povećanjem robnog deficita od 8,6%, dok je pokrivenost uvoza izvozom smanjena za preko 2%.

Trend slabljenja vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini iz 2019. godine dodatno je intenziviran u 2020. godini usljed širenja pandemije koronavirusa. Eskalacija koronavirusa veoma negativno se odrazila na svjetsku trgovinu, pa samim tim i na vanjskotrgovinsku robnu razmjenu u Bosni i Hercegovini. Tako je Bosna i Hercegovina, prema podacima Agencije za statistiku BiH, u 2020. godini zabilježila pad ukupne vanjskotrgovinske robne razmjene za preko 10% u odnosu na 2019. godinu, što je posljedica istovremenog pada izvoza roba od 8,5% i uvoza roba od 13,4%. Ovakva kretanja u vanjskotrgovinskoj razmjeni implicitno ukazuju da je tokom posmatranog perioda u Bosni i Hercegovini došlo do istovremenog pada agregatne ponude i agregatne tražnje. Naime, pad agregatne ponude i izvozne tražnje rezultovao je padom robnog izvoza, dok je slabljenje domaće tražnje dovelo do pada privatne potrošnje i investicija što je dovelo do pada uvoza roba u Bosnu i Hercegovinu.

Kretanje privrednih aktivnosti u eksternom okruženju u srednjoročnom periodu 2021. - 2024. godine sigurno će predstavljati glavnu determinantu kretanja vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini u ovom periodu. Samo pod pretpostavkom poboljšanja privredne aktivnosti i saniranja novonastalih globalnih ekonomskih izazova pandemije koronavirusa sa kojima se suočava svjetska ekonomija, moguće je očekivati i poboljšanje vanjskotrgovinske razmjene BiH. Dakle, u slučaju da navedene okolnosti budu prevaziđene, projekcija DEP-a je da bi se u Bosni i Hercegovini u periodu 2021. - 2024. godine moglo očekivati povećanje ukupnog izvoza sa godišnjim stopama rasta od 4,7% do 7,4% u realnom smislu. Očekuje se da stope rasta uvoza budu nešto niže u odnosu na izvoze i trebale bi se kretati od 3,0% u 2021. godini do 5,3% u 2024. godini.

Rizici makroekonomskog scenarija

Rizici za ostvarivanje projekcija ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini se mogu klasifikovati u dvije grupe, i to na vanjske i unutrašnje, pri čemu su vanjski rizici dosta izvjesniji i uticajniji.

Pored činjenice da su raspoloživi izvještaji međunarodnih institucija najavljujivali slabljenje ekonomske aktivnosti u eksternom okruženju, izbijanje globalne epidemije koronavirusa se nametnulo kao ultimativni primarni rizik po realizaciju ovih projekcija iz osnovnog scenarija. Preduslov za materijalizaciju projekcija makroekonomskih pokazatelja predstavlja prevazilaženje novonastalih izazova u što kraćem roku.

S druge strane, prijetnju realizaciji ovih projekcija predstavljaju i unutrašnji izazovi odnosno unutrašnji rizici u Bosni i Hercegovini. Unutrašnje rizike predstavljaju složen sistem donošenja odluka i spor tempo provođenja ekonomskih reformi u zemlji. Eventualna kašnjenja u procesu formiranja vlasti i provođenju reformi bi se mogla negativno odraziti na planiranu dinamiku izvršenja javnih investicija, što bi se sigurno odrazilo i na ukupni ekonomski rast. Uz niži ekonomski rast od pretpostavljenog, i broj zaposlenih lica bi mogao biti izrazito smanjen.

Rizik u srednjem roku predstavlja i migracija stanovništva iz Bosne i Hercegovine, posebno mladog, obrazovanog i kvalifikovanog kadra, što bi moglo rezultovati smanjenjem produktivnosti i sporijim rastom BDP-a od projektovanog.

Na kretanje ukupnog nivoa cijena uticaj bi mogli imati interni (promjene cijena komunalija, povećanje akciza), kao i eksterni faktori (primarno kretanje cijena sirove nafte i hrane), te bi svako povećanje cijena koje je brže od pretpostavljenog u osnovnom scenariju moglo uvećati nivo inflacije.

Dodatni rizik po projekcije kretanja vanjskotrgovinske robne razmjene mogle bi predstavljati nagle promjene svjetskih cijena berzanskih roba kao što su metali, energenti (nafta i gas) i hrana, kao i problemi u poslovanju glavnih izvoznih kompanija.

Poglavlje III: Srednjoročna fiskalna strategija

Projekcije javnih prihoda za period 2022. - 2024. godine usko su vezane za privredne aktivnosti, te uticaj ključnih makroekonomskih pretpostavki od kojih zavisi razvoj. U Federaciji Bosne i Hercegovine, javni prihodi po osnovu poreza, taksi, naknada, doprinosa i drugih prihoda ostvaruju se, prikupljaju i raspoređuju prema važećim propisima na teritoriji Federacije, a služe za finansiranje funkcija Federacije, kantona, jedinica lokalne samouprave i Upravitelja cesta i ostalih korisnika javnih prihoda.

Ovo poglavlje sadrži projekcije prihoda budžeta Grada Zenica za koje se očekuje da će biti dostupne za finansiranje javne potrošnje u srednjoročnom periodu, a koje se temelje na analizi ostvarenih prihoda u prethodnim godinama, prethodno navedenim makroekonomskim pokazateljima i prognozama, te postojećim i očekivanim poreznim politikama.

Tabelarni pregled projekcija prihoda za period 2022. – 2024. godine dat je u poglavlju V - Projekcije budžeta Grada Zenica.

Indirektni porezi

U skladu sa Zakonom o sistemu indirektnog oporezivanja u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH" broj: 44/03, 52/04, 34/07, 49/09 i 32/13), indirektni porezi podrazumijevaju: uvozne i izvozne

dažbine, akcize, porez na dodanu vrijednost i sve druge poreze zaračunate na robu i usluge, uključujući i ostale poreze na promet i putarine.

Prihodi prikupljeni po osnovu ovih poreza uplaćuju se na Jedinostveni račun Uprave za indirektno oporezivanje BiH, a raspodjela se vrši na sljedeći način:

- prvo se izdvajaju sredstva na račun rezervi,
- zatim sredstva za finansiranje Institucija BiH,
- ostatak prihoda se raspoređuje FBiH, RS-u i Brčko Distriktu, u skladu sa prethodno utvrđenom formulom koju utvrđuje Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje BiH,
- iz entitetskih udjela se izdvajaju sredstva potrebna za finansiranje vanjskog duga (na osnovu učešća entiteta u vanjskom dugu, a uplaćuju se direktno budžetu Institucija BiH).

Prema članu 6. Zakona o pripadnosti javnih prihoda u FBiH ("Službene novine FBiH" broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15), prihodi od indirektnih poreza se dalje raspodjeljuju između: Federacije (36,20%), kantona (51,23%), lokalnih samouprava (8,42%), Upravitelja cesta (3,90%) i Grada Sarajeva (0,25%).

Prihodi od indirektnih poreza prikupljeni na Jedinostvenom računu trezora BiH su, nakon dugoročnog trenda rasta, pali u 2020. godini, usljed efekata pandemije koronavirusa. Prema podacima Direkcije za ekonomsko planiranje BiH, bruto naplata indirektnih poreza je bila manja za 757,1 miliona KM, odnosno za 9,5% u odnosu na 2019. godinu. Pad neto naplate u odnosu na 2019. godinu iznosio je 9,3%. Naplata prihoda po mjesecima ukazuje na divergentne trendove prouzrokovane djelovanjem koronavirusa na ekonomiju i potrošnju građana. U prva tri mjeseca zabilježen je rast bruto prihoda i minimalne oscilacije kod isplata povrata, da bi, nakon zatvaranja granica i ekonomije zbog širenja koronavirusa, bio ostvaren snažan pad bruto naplate, koji je manjim dijelom ublažen smanjenjem isplata povrata. Određeno poboljšanje u junu i julu anulirano je u ostatku godine, uglavnom zahvaljujući padu bruto naplate.

Projekcija prihoda od indirektnih poreza je najznačajniji indikator za budžet Grada Zenica, s obzirom na to da ovi prihodi čine oko četvrtinu ukupnih prihoda i primitaka budžeta. Pregled izvršenja indirektnih poreza na nivou BiH za 2020. godinu, kao i projekcija za naredne godine, izrađen od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu UIO (OMA), dat je u Tabeli broj 1. Projekcije prihoda od indirektnih poreza za srednjoročni period izrađene su u skladu sa pretpostavkom o postepenom oporavku ekonomije i pozitivnim kretanjima ključnih makroekonomskih parametara.

Tabela broj 1 (u milionima KM)

R.b.	Vrsta prihoda (neto)	Izvršenje	Projekcija				Projektovana stopa rasta			
		2020	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
1.	PDV	3.748,5	3.842,5	3.977,5	4.120,8	4.309,9	2,5%	3,5%	3,6%	4,6%
2.	Akcize	1.303,5	1.313,3	1.347,0	1.383,5	1.430,3	0,7%	2,6%	2,7%	3,4%
3.	Carine	262,2	269,9	285,7	305,4	328,8	2,9%	5,9%	6,9%	7,7%
4.	Putarina	583,7	595,6	614,1	634,4	657,2	2,0%	3,1%	3,3%	3,6%
5.	Ostalo	32,3	32,3	32,5	32,7	32,9	0,0%	0,6%	0,6%	0,6%
	Ukupno (od 1 do 5)	5.930,3	6.053,6	6.256,8	6.476,8	6.759,0	2,1%	3,4%	3,5%	4,4%
6.	Namjenska putarina	-364,7	-372,3	-383,8	-396,5	-410,8	2,1%	3,1%	3,3%	3,6%
	SREDSTVA ZA RASPODJELU (od 1 do 6)	5.565,6	5.681,30	5.873,0	6.080,3	6.348,3	2,1%	3,4%	3,5%	4,4%

Uputstvima o određivanju učešća kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih kantonalnih organa za ceste u prihodima od indirektnih poreza i načinu raspoređivanja tih prihoda, koje donosi federalni ministar finansija, utvrđuje se procenat učešća Grada Zenica u raspodjeli prihoda od indirektnih poreza sa Jedininstvenog računa FBiH, a iznosi učešća i ostvarenja ovih prihoda u proteklim godinama dati su u sljedećoj tabeli.

Tabela broj 2

Prihodi od indirektnih poreza Grada Zenica				
Godina	Učešće	Promjena prema prethodnoj godini	Ostvarenje (KM)	Promjena prema prethodnoj godini
2010.	5,129%	—	11.314.661,41	—
2011.	5,827%	13,61%	13.033.914,41	15,19%
2012.	5,245%	-9,99%	11.198.280,29	-14,08%
2013.	5,202%	-0,82%	10.327.218,43	-7,78%
2014.	5,220%	0,35%	10.864.266,67	5,20%
2015.	5,223%	0,06%	11.847.196,33	9,05%
2016.	4,785%	-8,39%	11.105.979,82	-6,26%
2017.	4,924%	2,90%	11.252.493,34	1,32%
2018.	4,991%	1,36%	12.847.853,75	14,18%
2019.	4,946%	-0,90%	14.091.535,53	9,68%
2020.	4,949%	0,06%	11.884.144,89	-15,66%
2021.	4,971%	0,44%	—	—

Tačkom 3.1. Uputstva o određivanju učešća kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih kantonalnih organa za ceste u prihodima od indirektnih poreza i načinu raspoređivanja tih prihoda za 2021. godinu ("Službene novine FBiH", broj 86/20) procenat učešća Grada Zenica u raspodjeli prihoda od indirektnih poreza sa Jedininstvenog računa FBiH povećan je sa 4,949% na 4,971%, odnosno došlo je do povećanja učešća za 0,44%.

Sredstva namijenjena budžetima svih nivoa vlasti zadnjih godina su opterećena znatnim obavezama za servisiranje vanjskog duga BiH. Ovo se posebno odnosi na jedinice lokalne samouprave koje nisu korisnici kreditnih sredstava Međunarodnog monetarnog fonda, ali s obzirom na način raspodjele sredstava, zajedno sa višim nivoima vlasti učestvuju u otplati tih sredstava. Kako u tekućoj i narednim godinama dospijevaju značajni iznosi obaveza po osnovu vanjskog duga BiH, to se i dalje mogu očekivati manja sredstava raspoloživa za raspodjelu između korisnika prihoda.

Projekcije pripadajućih prihoda od indirektnih poreza koji pripadaju Gradu Zenica, kao jedinici lokalne samouprave, izrađene od Federalnog ministarstva finansija na bazi ukupnog plana prihoda na Jedininstvenom računu Trezora izrađenog od strane OMA UIO, date su u sljedećoj tabeli. Dakle, u tabeli su prikazani iznosi indirektnih prihoda koji se očekuju ostvariti na Jedininstvenom računu trezora Grada, ali bez prihoda od indirektnih poreza na ime finansiranja autocesta i drugih cesta u Federaciji BiH i bez prihoda od indirektnih poreza koji pripadaju Direkciji cesta, a koji se takođe doznachavaju na Jedininstveni račun Trezora Grada.

Tabela broj 3 (u KM)

R.b.	Prihodi od indirektnih poreza	Projekcija			
		2021	2022	2023	2024
1.	Zeničko-dobojski kanton	177.823.868	187.328.140	180.742.113	191.512.645
2.	Grad Zenica (pripadnost JLS)	10.470.255	11.029.866	10.642.081	11.276.249

Porez na dohodak

Porez na dohodak regulisan je Zakonom o porezu na dohodak ("Službene novine FBiH", broj: 10/08, 09/10, 10/11, 44/11, 7/13 i 65/13) i odnosi se na dohodak: od nesamostalne djelatnosti, od samostalne djelatnosti, od imovine i imovinskih prava, od ulaganja kapitala i od dobitaka ostvarenih učešćem u nagradnim igrama i igrama na sreću.

Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u FBiH i Zakonom o pripadnosti javnih prihoda na području ZDK ("Službene novine ZDK", broj: 1/06, 2/06, 5/06, 7/09 i 12/13) propisano je da 34,46% naplaćenog prihoda od poreza na dohodak pripada općinama Zeničko-dobojskog kantona, dok preostalih 65,54% pripada Kantonu.

U sljedećoj tabeli su data godišnja ostvarenja prihoda od poreza na dohodak budžeta Grada Zenica.

Tabela broj 4 (u KM)

Ostvarenje prihoda od poreza na dohodak Grada Zenica po godinama								
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
4.585.544	4.739.369	4.752.407	5.157.210	5.270.426	5.640.099	6.682.258	6.833.272	6.821.366

Uzimajući u obzir pomenute makroekonomske prognoze kretanja zaposlenosti i ekonomskog rasta i pretpostavku nepromijenjenih poreznih propisa, u 2021. godini općinski/gradski budžeti mogu očekivati rast raspoloživog prihoda od poreza na dohodak za oko 12%, dok se u narednim godinama očekuje rast od oko 4% godišnje.

U sljedećoj tabeli su date projekcije Federalnog ministarstva finansija iz maja 2021. godine za ukupne prihode od poreza na dohodak Zeničko-dobojskog kantona i jedinica lokalne samouprave.

Tabela broj 5 (u KM)

R.b.	Prihodi od poreza na dohodak	Projekcija			
		2021	2022	2023	2024
1.	Zeničko-dobojski kanton	37.058.996	38.403.710	40.195.223	42.103.062
2.	Općine/gradovi	19.485.093	20.192.125	21.134.077	22.137.192

Neporezni prihodi

U okviru neporeznih prihoda Grada Zenica najznačajnije kategorije su: prihodi od nefinansijskih javnih preduzeća i finansijskih javnih institucija, administrativne takse, komunalne naknade i takse, naknade i takse po Federalnim zakonima i drugim propisima i ostale budžetske naknade i takse.

Neporezni prihodi u 2014. godini ostvareni su u ukupnom iznosu od 10.671.020,04 KM, a u odnosu na ostvarenje 2013. godine manji su za 12%, što je u najvećoj mjeri rezultat naplate zaostalih dugova po osnovu naknade za korištenje građevinskog zemljišta u uporednoj 2013. godini. U 2015. godini ostvareno je ukupno 11.998.815,59 KM neporeznih prihoda ili za 12% više od ostvarenja u 2014. godini, prvenstveno zbog povećane naplate ostalih budžetskih naknada, i to naknade za uređenje građevinskog zemljišta, naknade po osnovu prirodnih pogodnosti - renta, te komunalnih naknada u skladu sa kantonalnim propisima za posebne namjene. Neporezni prihodi u 2016. godini ostvareni su u ukupnom iznosu od 11.344.663,57 KM i u odnosu na ostvarenje 2015. godine manji su za 5%, što je rezultat manje naplate ostalih budžetskih naknada i taksi, kao i naknada i taksi po Federalnim zakonima i drugim propisima. Ostvarenje ove grupe prihoda u 2017. godini je iznosilo 13.798.424,01 KM ili 22% više od ostvarenja 2016. godine, prvenstveno zbog povećane naplate prihoda od dividendi i udjela u profitu u javnim preduzećima i finansijskim institucijama, naknade za uređenje građevinskog zemljišta, naknade za korištenje građevinskog zemljišta, te naknade po osnovu prirodnih pogodnosti – rente. U 2018. godini, neporezni prihodi su ostvareni u iznosu od 14.279.151,55 KM ili 3% više od ostvarenja 2017. godine, dok je u 2019. godini ostvarenje iznosilo 13.455.760,96 KM ili 6% manje od ostvarenja 2018. godine. Razlog manje naplate ove grupe prihoda u 2019. godini je u znatno manjoj naplati naknade za korištenje građevinskog zemljišta, te prihoda od dividendi i udjela u profitu u javnim preduzećima i finansijskim institucijama. U 2020. godini ostvarenje neporeznih prihoda iznosilo je 11.046.311,82 KM ili 18% manje od ostvarenja 2019. godine, prvenstveno zbog negativnog djelovanja koronavirusa na ekonomiju i potrošnju građana. U tekućoj godini se očekuje značajniji rast naplate i dostizanje nivoa ostvarenja ove grupe prihoda iz perioda prije pojave koronavirusa.

Posljednjih godina neporezne prihode karakteriše izražena oscilacija u naplati, uzrokovana prije svega pružanjem privremenih pogodnosti za plaćanje zaostalih dugova, odnosno izmjenom gradskih propisa i propisa ostalih nadležnih organa koji regulišu obračun i naplatu ove grupe prihoda, što će biti odrednica naplate ove grupe prihoda i u narednim godinama. U narednim godinama se, u skladu sa prognozama makroekonomskih pokazatelja, očekuje blago povećanje naplate neporeznih prihoda.

Rizici po projekcije prihoda

Najveći rizici po projekcije prihoda date u ovom dokumentu su:

- veće usporavanje predviđenog ekonomskog rasta;
- nepredviđene promjene poreznih politika (odsustvo stabilnih koeficijenata raspodjele indirektnih poreza i nepredviđene promjene istih i dr.);
- makroekonomske pretpostavke;
- razvoj drugih događaja (elementarne nepogode, promjena nivoa zaduženosti, rad porezne administracije i dr.).

Poglavlje IV: Struktura potrošnje u javnom sektoru

Raspoloživa sredstva lokalne samouprave su uvijek manja od sredstava potrebnih da se ostvare svi ciljevi zajednice, pa se kontinuirano moraju analizirati prioritetne potrebe i donositi odluke koje će najviše doprinijeti ostvarenju bitnih ciljeva.

Ovo poglavlje sadrži analizu upravljanja javnim sredstvima, koja predstavlja važan element u srednjoročnom planiranju budžeta i pruža pregled strukture budžeta po ekonomskim kategorijama, što je neophodno uzeti u obzir kod utvrđivanja gornje granice rashoda budžeta i prestrukturiranja potrebnih za podmirenje prioritetnih rashoda.

Kao i prethodnih godina, planiranje budžeta će se oslanjati na načela stabilizacijskog djelovanja fiskalne politike i nastavak provođenja mjera štednje čiji je osnovni cilj održavanje budžetske ravnoteže i kontrola javne potrošnje.

Projekcije rashoda za 2022. godinu i naredne dvije godine bazirane su na temelju zahtjeva budžetskih korisnika, uz uvažavanje zakonskih obaveza, politika i prioriteta, kao i datih projekcija prihoda. Ključni ograničavajući faktor za utvrđivanje predloženih prioriteta je projicirani okvir raspoloživih prihoda dat u poglavlju V - Projekcije budžeta Grada Zenica, Tabela broj 6.

Tabelarni pregled projekcija rashoda za period 2022. – 2024. godine dat je u poglavlju V - Projekcije budžeta Grada Zenica, Tabela broj 7.

Plaće i naknade troškova zaposlenih

Za 2016. godinu na ime bruto plaća sa pripadajućim doprinosima i naknadama zaposlenih Grada Zenica utrošen je ukupan iznos od 8.894.260,26 KM, i to za 350 radnika budžetskih korisnika Grada Zenica (tj. rukovodstva Gradske uprave, službi za upravu, posebnih stručnih službi, Uprave za imovinsko-pravne, geodetske poslove i katastar nekretnina, te Gradskog pravobranilaštva i JU Centar za socijalni rad), uzimajući u obzir da je to broj radnika na dan 31.12.2016. godine.

Početakom 2017. godine donesena je nova Odluka o organizaciji službi Grada Zenica ("Službene novine Grada Zenica", broj 2/17), Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji gradskih službi, broj: 02-49-3787/17 od 03.03.2017. godine, te Odluka o plaćama i naknadama plaća zaposlenika gradskih organa Zenica ("Službene novine Grada Zenica", broj 3/17), koji su ugrađeni u Budžet 2017. godine. Tako su u 2017. godini, bruto plaće i naknade sa pripadajućim doprinosima poslodavca, za 384 radnika, početno planirane u ukupnom iznosu od 9.738.000,00 KM, koji je uključivao uvećanja naknada po osnovu minulog rada zaposlenih, prijem određenog broja visokostručnog kadra, kao i pretpostavku da će svi zaposleni raditi tokom cijele 2017. godine, izuzev perioda korištenja godišnjeg odmora. Ipak, s obzirom da su konkursne procedure za prijem novih radnika trajale duže od planiranih, izvršenje ovih rashoda za 2017. godinu je iznosilo 8.466.968,06 KM ili 95% izvršenja prethodne godine, i to za 328 radnika svih budžetskih korisnika Grada Zenica, s tim da je to broj radnika na dan 31.12.2017. godine.

Izvršenje rashoda plaća, naknada i doprinosa u 2018. godini iznosilo je 8.559.956,61 KM, i to za 345 radnika svih budžetskih korisnika Grada Zenica, s tim da je to broj radnika na dan 31.12.2018. godine.

Krajem 2018. godine, predstavnici Pregovaračkog tima Vlade FBiH i pregovarački tim Samostalnog sindikata državnih službenika i namještenika u organima državne službe postigli su sporazum o osnovici za obračun plaća za fiskalnu 2019. godinu u iznosu od 330,00 KM, a što u odnosu na dotadašnju osnovicu u iznosu od 315,00 KM, koja se nije mijenjala od 2014. godine, predstavlja povećanje za 4,7%. Shodno navedenom sporazumu, zaključen je i sporazum između Gradonačelnika i Sindikalne organizacije Grada Zenica, te su bruto plaće i pripadajući doprinosi u Budžetu za 2019.

godinu planirani u skladu sa novim obračunom. Rashodi bruto plaća i naknada sa pripadajućim doprinosima poslodavca, za 381 radnika, u Budžetu sa preraspodjelama i uvećanjima 2019. godine planirani su u iznosu od 10.598.250,00 KM, dok su izvršeni u iznosu od 9.357.020,44 KM, i to za 357 radnika svih budžetskih korisnika Grada Zenica, s tim da je to broj radnika na dan 31.12.2019. godine.

Izvršenje ove grupe rashoda u 2020. godini iznosilo je 9.837.412,58 KM, i to za 351 radnika svih budžetskih korisnika Grada Zenica, a što predstavlja broj radnika na dan 31.12.2020. godine.

U Budžetu za 2021. godinu, za bruto plaće i naknade sa pripadajućim doprinosima poslodavca, za 392 radnika, planirana su sredstva u iznosu od 11.407.000,00 KM.

Godišnje uvećanje naknada po osnovu minulog rada radnika, penzionisanje radnika i novo zapošljavanje visokoobrazovanog kadra, kao i moguća usklađivanja bruto plaća sa troškovima života, odnosno inflacijom, dovest će do blagog povećanja planiranih ukupnih rashoda bruto plaća i naknada u budžetima za 2022., 2023. i 2024. godinu.

Iznos budžetskih sredstava za ove potrebe u narednom periodu zavisit će od naprijed navedenog, kao i mogućih dodatnih izmjena zakonskih propisa koji regulišu predmetnu oblast.

Izdaci za materijal i usluge

Izdaci za materijal i usluge u 2017. godini izvršeni su u ukupnom iznosu 10.579.557,58 KM, a odnose se na materijalne i druge troškove neophodne za rad budžetskih korisnika Grada Zenica i troškove materijala i usluga kojima se podmiruju javne potrebe. Najznačajnije rashode ove kategorije čine izdaci za: energiju, komunalne usluge, nabavku materijala, usluge prevoza i goriva, unajmljivanje imovine i opreme, tekuće održavanje, osiguranje, bankarske usluge, ugovorene usluge i druge posebne usluge za potrebe budžetskih korisnika Grada Zenica, te izdaci za: javnu rasvjetu, održavanje komunalne higijene grada, održavanje prohodnosti puteva u zimskom periodu, troškovi prevoza đaka i ostalih socijalno ugroženih lica, tekuće održavanje javne rasvjete, putne mreže, vodovodne i kanalizacione mreže i sl.

Izvršenje rashoda za ove namjene u 2018. godini iznosilo je 11.035.455,17 KM, u 2019. godini 11.925.833,81 KM, dok je u 2020. godini izvršenje iznosilo 12.305.184,33 KM.

Budžetom sa preraspodjelama za 2021. godinu, izdaci za materijal i usluge planirani su u iznosu od 13.044.830,00 KM. U odnosu na iznose izvršenja u 2020. godini, planirani izdaci za materijal i usluge u 2021. godini su uvećani zbog povećanja planiranih izdvajanja za projektnu dokumentaciju i rashode električne energije za javnu rasvjetu, kao i za troškova prijevoza đaka i ostalih socijalno ugroženih lica koji su u 2020. godini bili znatno smanjeni.

Za 2022., 2023. i 2024. godinu budžetska potrošnja za ove namjene planira se u iznosima bliskim planu 2021. godine.

Prognoze ove vrste rashoda ipak treba uzeti s rezervom s obzirom da kretanje tržišnih cijena direktno utiče na visinu potrošnje za ove namjene.

Tekući i kapitalni transferi

Tekući transferi u budžetu Grada Zenica sastoje se od: tekućih transfera pojedincima, tekućih transfera neprofitnim organizacijama, tekućih transfera javnim preduzećima i ustanovama, tekućih transfera privatnim preduzećima i preduzetnicima, te drugih tekućih rashoda.

U 2017. godini realizacija na ime tekućih transfera iznosila je 5.815.742,14 KM, dok su kapitalni transferi u 2017. godini realizovani u iznosu od 454.585,45 KM.

Tekući transferi u 2018. godini realizovani su u iznosu od 6.946.836,86 KM, a odnosi se na: tekuće transfere pojedincima (iznos od 1.463.629,29 KM), tekuće transfere neprofitnim organizacijama (iznos od 2.081.791,00 KM), tekuće transfere javnim preduzećima (iznos od 2.157.561,00 KM), tekuće transfere privatnim preduzećima i preduzetnicima (iznos od 749.940,87 KM), te druge tekuće rashode (iznos od 493.914,70 KM).

Najznačajniji rashodi ove kategorije su: izdaci za socijalne pomoći, gradsku kuhinju i alternativni smještaj, pomoći za liječenje, pomoći za troškove školovanja, subvencije grijanja korisnika socijalne pomoći, tekući transferi, odnosno programi i projekti iz oblasti sporta i kulture, podsticaj razvoja preduzetništva i obrta putem agencije ZEDA, podsticaj poljoprivredne proizvodnje, održavanje sportskih objekata, finansiranje djelatnosti predškolskog odgoja i obrazovanja, finansiranje dijela proizvodnje i emitovanje programa JP "RTV Zenica", finansiranje rada JU "Dom porodica" Zenica, te sporazumno izvršenje pravosnažnih sudskih rješenja.

Kapitalni transferi u 2018. godini realizovani su u iznosu od 626.646,15 KM. Navedeno izvršenje odnosi se na kapitalne transfere neprofitnim organizacijama (iznos od 259.081,88 KM) i kapitalne transfere javnim preduzećima (iznos od 367.564,27 KM). U okviru kapitalnih transfera, najveći iznos od 223.768,04 KM izdvojen je na ime anuiteta za realizaciju projekta sanacije deponije Siđe i transferisan "RD Moščanica" d.o.o. Zenica.

U 2019. godini, tekući transferi izvršeni su u iznosu od 7.544.220,06 KM, a najveća izdvajanja odnose se na: izdatke za socijalne pomoći, izdatke za grijanje korisnika socijalne pomoći, jednokratne, povremene, privremene i ostale novčane pomoći, izdatke vezane za sport (transferi za sport, programi i projekti iz oblasti sporta, te reprogram za NK Čelik), izdatke za rad gradske kuhinje, sufinansiranje UG "Medica" Zenica, jednokratne pomoći za liječenje, stanovanje i školovanje, vantjelesnu oplodnju, stipendije za nadarene studente, jednokratne nagrade učenicima oslobođenim polaganja maturalnog ispita i dr., izdatke vezane za kulturu (transfer za kulturu, programi i projekti iz oblasti kulture), izdatke za finansiranje rada JU Dom porodica Zenica, te izdatke za finansiranje programa i projekata udruženja i organizacija boračke populacije.

Budžetom Grada Zenica za 2019. godinu nastavljena je realizacija započetih kapitalnih projekata, kao i započeta realizacija novih projekata, a najznačajniji su: kapitalni transferi drugim nivoima vlasti i fondovima za izgradnju ambulanti i depoa apoteka, kapitalni transferi neprofitnim organizacijama (oprema i adaptacija domova iz oblasti kulture - BNP, Muzej, Biblioteka, Preporod, Napredak i Prosvjeta, obnova kulturno-historijskog naslijeđa, transfer Nogometnom savezu BiH za izvođača radova na dogradnji Istočne tribine stadiona Bilino polje, te investiciono i tekuće održavanje obdaništa), kapitalni transferi javnim preduzećima (anuitet za realizaciju projekta sanacije deponije Siđe - "RD Moščanica" d.o.o. Zenica, transfer JKP Zenicatrans - prevoz putnika d.d. Zenica za nabavku autobusa, transfer JP Regionalni vodovod „Plava voda“ d.o.o. Travnik za rate po kreditu i razvoj

emisionog sistema JP RTV Zenica) i transfer UNDP-u za dovršetak izgradnje Osnovne škole Hasan Kikić u Tetovu.

Tekući transferi i drugi tekući rashodi u 2020. godini realizovani su u iznosu od 8.329.937,93 KM, a u odnosu na izvršenje u 2019. godini veći su za 10%. Navedeno izvršenje odnosi se na: tekuće transfere pojedincima (iznos od 1.628.635,47 KM), tekuće transfere neprofitnim organizacijama (iznos od 2.447.710,40 KM), tekuće transfere javnim preduzećima (iznos od 3.166.053,52 KM), tekuće transfere privatnim preduzećima i preduzetnicima (iznos od 716.815,74 KM), te druge tekuće rashode (iznos od 370.722,80 KM).

Kapitalni transferi u 2020. godini realizovani su u iznosu od 743.115,82 KM, a u odnosu na izvršenje prethodne godine manji su za 46%. Najveći iznosi izdvojeni su RD-i Mošćanica d.o.o. Zenica za anuitete za realizaciju projekta sanacije deponije Siđe (iznos od 236.613,24 KM) i JP-u ZENICAGAS d.o.o. Zenica za izgradnju primarnog gasovoda (iznos od 289.545,28 KM).

U Budžetu za 2021. godinu, tekući transferi i drugi tekući rashodi planirani su u iznosu od 7.798.521,50 KM, dok su kapitalni transferi planirani u iznosu od 2.386.676,46 KM. Pored za namjene permanentnih kapitalnih transfera iz prethodnih godina, planirana su i značajnija sredstva za izgradnju primarnog gasovoda, sekundarne distributivne gasne mreže i ICT infrastrukture, te izradu tehničke dokumentacije - kapitalni transfer JP ZENICAGAS d.o.o. Zenica (iznos od 1.000.000,00 KM), sredstva za plaćanje PDV-a pri realizaciji Projekta Plava voda (iznos od 600.000,00 KM), te sredstva za rekonstrukciju postojeće vodovodne i kanalizacione mreže od kružnog toka Radakovo do ulice Crkvice (iznos od 128.676,46 KM).

Kod planiranja tekućih i kapitalnih transfera za period 2021. – 2023. godine, nastoji se da Grad, u skladu sa Statutom utvrđenim nadležnostima i raspoloživim sredstvima, pomogne onim korisnicima, odnosno podrži one programe koji su već stekli legitimitet i postali prepoznatljivi u sredinama u kojima se realizuju, a u skladu sa realnim mogućnostima.

Otplate dugova

U skladu sa odlukama o izvršavanju budžeta Grada Zenica, otplate kamata i duga po kreditu predstavljaju izdatak budžeta koji ima prioritet u izvršavanju.

Zaduženjem Grada Zenica kod Saudijskog fonda za razvoj osigurana su sredstva u ukupnom iznosu od 25.000.000,00 USD, odnosno 93.750.000,00 SAR, sa periodom otplate od 25 godina i grace periodom 5 godina, a za finansiranje Projekta glavne gradske magistrale u Zenici. Otplata duga primljenog kroz Državu, realizuje se u skladu sa Kreditnim sporazumom projekat glavne gradske magistrale u Zenici između Saudijskog fonda za razvoj i Bosne i Hercegovine - kredit broj: 3/539 ("Službeni glasnik BiH - Međunarodni ugovori" broj 2/12) i instrukcijama Federalnog ministarstva finansija, a na osnovu Podugovora o kreditu, broj: 08-14-4260/11 od 10.02.2012. godine, zaključenog između Federacije BiH koju zastupa Federalno ministarstvo finansija/financija i Grada Zenica. Iz budžeta Grada za izmirenje troškova na povučeni iznos po ovom kreditu u 2012. godini izdvojeno je 12.424,87 KM, u 2013. godini 230.261,76 KM, u 2014. godini 461.766,41 KM, u 2015. godini 686.903,03 KM, u 2016. godini 1.875.232,79 KM, u 2017. godini 3.007.760,90 KM, u 2018. godini 2.791.207,25 KM, u 2019. godini 2.902.361,67 KM, dok je u 2020. godini za anuitete ovog kredita plaćeno ukupno 2.838.702,75 KM. Za 2021. godinu, na ime kamate i otplate u anuitetima, planiran je ukupan iznos od 2.900.000,00 KM, a što je u skladu sa otplatnim planom i predstavlja dva anuiteta po ovom kreditu. U godinama

koje slijede, uz pretpostavku stabilnih deviznih kurseva USA dolara (USD; \$), Saudijskog rijala (SAR; SA) i BiH konvertibilne marke (BAM; KM), sredstva potrebna za ovu namjenu bi trebala da se blago smanjuju, kako se smanjuje i iznos neotplaćene glavnice.

U 2017. godini donesen je Zaključak o davanju garancije Grada Zenica na zaduženje Zeničko-dobojskog kantona po Ugovoru o zajmu zaključenog između BiH i Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) i BiH i Razvojne banke vijeća Evrope (CEB) za Projekat izgradnja regionalnog vodovoda "Plava voda", broj: 01-01-6127/17 od 11.05.2017 godine. U skladu sa otplatnim planom pomenutog zajma, u projekcijama rashoda za 2022., 2023. i 2024. godinu, planirana su sredstva za otplatu koja će na Jedinstveni račun trezora Grada biti transferisana od strane JP "Vodovod i kanalizacija" d.o.o. Zenica.

Nabavka stalnih sredstava

Nabavke stalnih sredstava u budžetima Grada Zenica finansiraju se iz prihoda Grada Zenica i sredstava doznačenih od viših nivoa vlasti za potrebe finansiranja konkretnih projekata koji su od interesa za lokalnu zajednicu.

U 2017. godini iz Budžeta su finansirane nabavke stalnih sredstava u ukupnom iznosu od 3.089.534,56 KM, i to nabavka opreme za budžetske korisnike, nabavka zemljišta - eksproprijacija zemljišta, izgradnja javne rasvjete, izgradnja stambenih objekata za porodice u stanju socijalne potrebe, rekonstrukcija stadiona Bilino polje, učešće Grada u otplati kredita za nabavljene autobuse JKP "Zenicatrans - prevoz putnika" d.d. Zenica, te rekonstrukcija i investiciono održavanje putne mreže, vodovodne i kanalizacione mreže, poslovnih prostora i drugih objekata.

Iz Budžeta 2018. godine izvršene su nabavke stalnih sredstava u ukupnom iznosu od 4.896.193,49 KM, a najznačajniji izdaci se odnose na rekonstrukciju i investiciono održavanje putne mreže, nabavku zemljišta od Rudnika mrkog uglja "Zenica", izgradnju javne rasvjete, rekonstrukciju i investiciono održavanje poslovnih prostora, Poslovne zone i drugih objekata, uplatu razlike na ime procijenjene vrijednosti Autobuske stanice po Ugovoru br. OPU-IP-2018-176 od 28.06.2018. godine, rekonstrukciju i investiciono održavanje vodovodne i kanalizacione mreže, te nabavku opreme budžetskih korisnika.

U 2018. i 2019. godini, iz rasporeda suficita prethodne godine, izvršena je uplata učešća Grada u osnovnom kapitalu joint venture kompanije Toplana Zenica d.o.o. Zenica, a u svrhu rješavanja problema grijanja stambenih i poslovnih objekata na području Grada.

Pored izdvajanja za nabavku zemljišta, izgradnju stambenih objekata za porodice u stanju socijalne potrebe, izgradnju i uređenje igrališta i sportskih terena, izgradnju javne rasvjete, te rekonstrukciju i investiciono održavanje putne mreže, vodovodne i kanalizacione mreže, poslovnih prostora i poslovne zone, iz Budžeta za 2019. godinu izvršena je i rekonstrukcija i uređenje izletišta i igrališta na Smetovima, implementacija geografskog informacionog sistema (GIS), te nabavka vozila pauk za JP Parking servis d.o.o. Zenica.

Na ime izdataka za nabavku stalnih sredstava u 2020. godini izdvojeno je ukupno 4.469.788,77 KM, a najznačajniji izdaci odnose se na: rekonstrukciju i investiciono održavanje putne mreže (iznos od 2.150.919,19 KM), rekonstrukciju i investiciono održavanje vodovodne i kanalizacione mreže, odnosno vodoprivrednih objekata (iznos od 1.061.962,69 KM), rekonstrukciju i investiciono održavanje - poslovni prostori, društveni domovi, prostorije MZ, Poslovna zona Zenica 1 i drugi

objekti (iznos od 442.905,67 KM), nabavku građevina - autobuske nadstrešnice, mostovi i dr. (iznos od 151.333,79 KM), te rekonstrukciju Doma mladih (iznos od 112.115,24 KM).

U periodu od 2021. - 2024. godine, pored rekonstrukcije i investicionog održavanja poslovnih prostora, društvenih domova, putne, vodovodne i kanalizacione mreže, očekuje se i izgradnja stambenih objekata za porodice u stanju socijalne potrebe, izgradnja autobuskih nadstrešnica, nabavka ulične i parkovske opreme, nabavka zvona za selektivno prikupljanje otpada, izgradnja i uređenje igrališta i sportskih terena, izgradnja Eko kuće Smetovi i Gradske vijećnice, rekonstrukcija i investiciono održavanje Doma Vojske Federacije u Zenici, objekta JP RTV Zenica, te ambulanti i depoa apoteka, kao i izgradnja i unapređenje infrastrukture u poslovnim zonama.

Namjenska sredstava civilne zaštite po Zakonu o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća - 0,5%

Instrukcijom federalnog ministra finansija o planiranju i korištenju sredstava sa posebnog transakcijskog računa propisano je da se u tekućoj godini oprihoduje samo iznos utrošenih sredstava, dok se neutrošena sredstva prenose u narednu godinu. Tako su od ukupnih namjenskih sredstava prikupljenih po Zakonu o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ("Službene novine FBiH", broj: 39/03, 22/06 i 43/10) u 2017. godini utrošena sredstva u iznosu od 173.109,00 KM, dok su neutrošena sredstva u ukupnom iznosu od 1.264.417,37 KM, u skladu sa pomenutom Instrukcijom, prenesena u 2018. godinu. U 2018. godini, ukupno raspoloživa sredstava iznosila su 1.964.213,49 KM, utrošeno je 740.511,04 KM, dok su neutrošena sredstva u ukupnom iznosu od 1.223.702,45 KM prenesena u 2019. godinu. U 2019. godini, ukupno raspoloživa sredstava iznosila su 1.935.312,39 KM, utrošeno je 727.283,35 KM, dok su neutrošena sredstva u ukupnom iznosu od 1.208.029,04 KM prenesena u 2020. godinu. U 2020. godini, ukupno raspoloživa sredstava iznosila su 1.945.127,02 KM, utrošeno je 278.836,57 KM, dok su neutrošena sredstva u ukupnom iznosu od 1.666.290,45 KM prenesena u 2021. godinu.

Sredstva Fonda za zaštitu okoline

Fond za zaštitu okoline Grada Zenica formiran je na osnovu člana 59. Zakona o zaštiti okoline ("Službene novine ZDK", broj 01/2000) i Odluke o načinu raspodjele sredstava Fonda za zaštitu okoline ("Službene novine ZDK", broj: 18/12 i 1/15). Prikupljena sredstva koja Fond za zaštitu okoline FBiH raspoređuje kantonima, Vlada ZDK raspoređuje na način da 70% uplaćenih sredstava sa područja lokalne samouprave, doznačava tom općinskom/gradskog budžetu.

Sredstva Fonda za zaštitu okoline se koriste za podsticanje mjera zaštite i unapređenja okoline, za čišćenje riječnih korita, divljih deponija i zbrinjavanje animalnog otpada, kao i za usluge mjerenja kvaliteta zraka i dr., a u 2017. godini utrošena su u iznosu od 437.009,47 KM., Izvršenje rashoda iz ovih sredstava u 2018. godini iznosilo je 1.126.393,14 KM, u 2019. godini 710.730,74 KM, a u 2020. godini 862.305,44 KM.

Poglavlje V: Projekcije budžeta Grada Zenica

U nastavku su dati tabelarni pregledi projekcija prihoda i primitaka, te rashoda i izdataka budžeta Grada Zenica za 2021. - 2024. godinu, kao i ostvarenje, odnosno izvršenje istih za 2020. godinu.

Projekcije prihoda i primitaka budžeta Grada Zenica

Tabela broj 6 (u KM)

RED. BR.	VRSTA PRIHODA	OSTVARENJE 2020. g.	BUDŽET 2021. g.	PROJEKCIJA 2022. g.	PROJEKCIJA 2023. g.	PROJEKCIJA 2024. g.
1	2	3	4	5	6	7
I	PRIHODI OD POREZA	21.301.136,11	22.237.501,50	23.238.000,00	23.920.000,00	24.750.000,00
II	NEPOREZNI PRIHODI	11.046.311,82	15.131.500,00	15.300.000,00	15.385.000,00	15.911.000,00
III	PRIMLJENI TEKUĆI TRANSFERI I DONACIJE	1.584.367,28	1.605.850,00	2.000.000,00	2.100.000,00	2.200.000,00
IV	PRIMLJENI KAPITALNI TRANSFERI	812.462,11	6.708.533,46	3.000.000,00	3.250.000,00	3.500.000,00
V	KAPITALNI PRIMICI	1.528.030,37	6.540.000,00	4.350.000,00	4.100.000,00	4.000.000,00
VI	PRENOS NAMJ. SRED. CZ PO ZAKONU O ZAŠTITI I SPAŠ. LJUDI ... - 0,5%, NEUTROŠENIH U PRETH. GOD.	253.478,93	1.666.290,45	1.400.000,00	1.400.000,00	1.400.000,00
	UKUPNO PRIHODI I PRIMICI GRADA (od I do VI)	36.525.786,62	53.889.675,41	49.288.000,00	50.155.000,00	51.761.000,00
VII	PRIMLJENI TRANSFERI OD OSTALIH NIVOVA VLASTI - NAMJENSKE DOZNAKE	7.218.314,24	8.978.000,00	8.818.000,00	8.851.000,00	9.042.000,00
	UKUPNO PRIHODI I PRIMICI BUDŽETA (od I do VII)	43.744.100,86	62.867.675,41	58.106.000,00	59.006.000,00	60.803.000,00
	PROCENAT POVEĆANJA/SMANJENJA U ODNOSU NA PRETHODNU GODINU		43,72%	-7,57%	1,55%	3,05%
	AKUMULISANI VIŠAK PRIHODA NAD RASHODIMA - AKUMULISANI SUFICIT	4.010.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Projekcije rashoda i izdataka budžeta Grada Zenica

Tabela broj 7 (u KM)

RED. BR.	VRSTA RASHODA	IZVRŠENJE 2020. g.	BUDŽET sa preraspodj. 2021. g.	PROJEKCIJA 2022. g.	PROJEKCIJA 2023. g.	PROJEKCIJA 2024. g.
1	2	3	4	5	6	7
I	REDOVNA DJELATNOST (od 1 do 4)	11.316.202,44	13.609.300,00	13.670.000,00	13.790.000,00	13.914.000,00
1.	PLAĆE I NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIH	8.976.495,91	10.420.200,00	10.473.000,00	10.526.000,00	10.580.000,00
2.	DOPRINOSI POSLODAVCA I OSTALI DOPRINOSI	860.916,67	986.800,00	992.000,00	997.000,00	1.002.000,00
3.	IZDACI ZA MATERIJAL I USLUGE	1.438.290,30	2.132.300,00	2.100.000,00	2.150.000,00	2.200.000,00
4.	IZDACI ZA NABAVKU STALNIH SREDSTAVA	40.499,56	70.000,00	105.000,00	117.000,00	132.000,00
II	POSEBNE NAMJENE (od 5 do 13)	26.361.695,57	38.771.375,41	35.418.000,00	36.165.000,00	37.647.000,00
5.	IZDACI ZA MATERIJAL I USLUGE	10.866.894,03	10.912.530,00	10.750.000,00	10.900.000,00	10.850.000,00
6.	TEKUĆI TRANSFERI I DRUGI TEKUĆI RASHODI	8.329.937,93	7.798.521,50	7.500.000,00	7.600.000,00	7.800.000,00
7.	KAPITALNI TRANSFERI	743.115,82	2.386.676,46	2.600.000,00	2.900.000,00	3.150.000,00
8.	IZDACI ZA KAMATE	694.880,35	700.000,00	670.000,00	635.000,00	600.000,00
9.	IZDACI ZA NABAVKU STALNIH SREDSTAVA	4.469.788,77	11.281.357,00	9.900.000,00	10.100.000,00	11.200.000,00
10.	IZDACI ZA OTPLATE DUGOVA	0,00	2.200.000,00	2.200.000,00	2.200.000,00	2.200.000,00
11.	NAMJENSKA SREDSTVA ZA ZAŠTITU OD POŽARA OD NAKNADA ZA VATROGASTVO	115.936,66	264.500,00	238.000,00	260.000,00	267.000,00
12.	NAMJENSKA SREDSTVA CZ PO ZAKONU O ZAŠTITI I SPAŠ. LJUDI ... - 0,5%	278.836,57	2.296.290,45	600.000,00	610.000,00	620.000,00
13.	SREDSTVA FONDA ZA ZAŠTITU OKOLIŠA FBIH SA NEUTROŠENIM SRED. U PRETH. GOD.	862.305,44	931.500,00	960.000,00	960.000,00	960.000,00
III	TEKUĆA BUDŽETSKA REZERVA	198.855,83	200.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00
	UKUPNO RASHODI I IZDACI IZ PRIHODA GRADA (od I do III)	37.876.753,84	52.580.675,41	49.288.000,00	50.155.000,00	51.761.000,00
IV	TRANSFERI OD OSTALIH NIVOVA VLASTI - NAMJENSKE DOZNAKE	7.218.313,79	8.978.000,00	8.818.000,00	8.851.000,00	9.042.000,00
	UKUPNO RASHODI I IZDACI BUDŽETA (od I do IV)	45.095.067,63	61.558.675,41	58.106.000,00	59.006.000,00	60.803.000,00
	RASPORED AKUMULISANOG SUFICITA	3.903.822,40	0,00	0,00	0,00	0,00

Broj: 02-11-11486/21
Zenica, 15.06.2021. god.

GRADONAČELNIK

Fuad Kasumović